

Українська література 8 клас

Автор: ПОЛІЩУК Віра Володимирівна,
учитель української мови та літератури,
Академічний ліцей №2 Обухівської міської ради
Київської області, учитель вищої кваліфікаційної
категорії, «учитель-методист»

Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Українська література: 5-9 класи / К.В. Таранік-Ткачук, М.П. Бондар, О.М. Івасюк, С.А. Кочерга, Л.І. Кавун, О.І. Неживий, Н.В. Михайлова, Р.В. Мовчан (керівник групи). – К., 2013. (зі змінами, затвердженими наказом МОН № 804 від 07.06.2017 р.).

Розділ: література рідного краю.

Тема: Геннадій Горовий. Шукаю істину свою...

Мета: познайомити учнів з поетом Обухівського краю, талановитою, неординарною людиною; сприяти розвитку пошукової діяльності учнів, навичок аналізу творчої спадщини письменника, умінню самостійно здобувати знання з додаткових джерел, розширенню світогляду учнів; спонукати до розвитку критичного та асоціативного мислення; заохочувати до виховання поваги до творчості письменників рідного краю, патріотичних почуттів.

Предметні компетентності, що формуються на уроці:

знати про письменників-земляків, їхні твори; *розуміти* зміст цих творів; *виразно читати* висловлювати власну думку про них; *відчувати* естетичну насолоду від художнього слова; *відкривати* національні й загальнолюдські цінності.

Ключові компетентності, що формуються на уроці:

усвідомлювати роль читання для власного зростання впродовж життя; *користуватися* різними джерелами для пошуку інформації; *презентувати* власні напрацювання; *усвідомлювати* важливість шанобливого ставлення до митців свого краю як до особливо обдарованих людей, співців рідної землі.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Обладнання: додаток (6 слайдів), епіграф уроку, висловлювання про поезію (на дошці), вишиті рушники, виставка збірок творів Геннадія Горового, письменників Обухівщини.

*При будь-яких обставинах,
При мирі та війні,
У нас один обов'язок:
Лишатися людьми.*

Михайло Невідомський

Перебіг уроку

I. Орієнтація, мотивація навчальної діяльності

Бесіда за питаннями

- Назвіть, будь ласка, письменників Обухівщини.
- Зустрічі з якими талановитими людьми рідного краю вам найбільше запам'яталися? Чому?

II. Цілепокладання

1. Повідомлення теми, мети, завдань уроку

–Робота з епіграфом

Слово вчителя. В одному інтерв'ю з Геннадієм Горовим поет зазначив, що головним пріоритетом життя для нього є людяність. Лишатися людиною у найскладніших ситуаціях. І свої слова підтвердив словами бучанського поета і репера Михайла Невідомського.

Тому наш урок літератури рідного краю я хочу почати цими важливими для нашого гостя словами:

При будь-яких обставинах,
При мирі та війні,
У нас один обов'язок:
Лишатися людьми.

2. Визначення очікуваних результатів

Методичний коментар: використовуючи метод передбачень, учитель пропонує учням відповісти на запитання: «Що ви очікуєте від цього уроку?». Учні під керівництвом учителя формують очікувані результати.

3. Мотивація навчальної діяльності

Слово вчителя. Лишатися людьми... Ніби такі прості і звичні слова. Але не всім людям вдається зрозуміти їх справжній зміст. Наш гість – особистість

неординарна. Це Геннадій Володимирович Горовий, наш земляк-обухівець, письменник, журналіст, член Національної спілки письменників України, член Національної спілки журналістів України, член Обухівського літературно-мистецького братства імені А.С. Малишка та Всеукраїнського літературного об'єднання «Радосинь» при Національній спілці письменників України.

III. Цілереалізація

1. Актуалізація й корекція опорних знань

Слово вчителя. Групи учнів отримали випереджувальні завдання: підготувати інформацію про творчість письменника. Тому надамо слово дослідникам творчої біографії Геннадія Горового. Завдання для інших учнів класу: слухаючи виступи, робити необхідні записи у зошити, а потім відповісти на запитання.

***Методичний коментар** (зразок повідомлень учнів).*

Учень 1. Геннадій Горовий народився 18 червня 1981 року в селі Трипілля Обухівського району Київської області. Зараз мешкає в м. Обухові. Вищу освіту здобув у Київському університеті «Україна» (магістр журналістики). Він є співавтором гімну рідного університету. Очолював літературну студію «Горлиця» при Відкритому університеті розвитку людини «Україна» (2012-2015). Нині очолює Обухівську міжміську письменницьку організацію, входить до складу правління Київської обласної письменницької організації, до редакційної ради Всеукраїнського журналу для дітей «Дзвіночок» та обіймає посаду голови Київської обласної організації ВГО «Всеукраїнський парламент працездатних інвалідів». Веде передачу на обухівському телеканалі «Студія «Бард», організовує та проводить різноманітні творчі заходи для людей з інвалідністю – літературні майстер-класи, концертні програми тощо. Засновник проекту «Світ у слові». Неодноразово друкувався в українській періодиці, в альманахах та антологіях. Дебют в закордонних виданнях відбувся в журналі «Рідношкільник» (Канада).

У творчому доробку має чотири поетичні збірки: «Страви з філософського каміння» (2005), «Від літечка до літечка» (2005), «Крапки не ставлю...» (2006), «Треба ж так!..» (2008) та повісті для підлітків «Дзел-ле-енннь-світ» (2011) і «Шкільна брама» (2016). Остання друкована шрифтом Брайля для незрячих дітей за

державної програми «Українська книга 2016». Брав участь у створенні збірника «Абетка професій: Побач серцем» (2017).

Учень 2. Геннадій Горовий є переможцем таких конкурсів та фестивалів:

- Першого Всеукраїнського студентського фестивалю «Сяйво надії» – номінація «Література» (2003).
- Поетичного турніру, що проходив у рамках Всеукраїнської наради молодих літераторів (2007).
- Молодіжної премії голови Київської обласної державної адміністрації – номінація «За творчі досягнення» (2007).
- Дев'ятого Всеукраїнського літературного фестивалю «Просто так» – номінація «Література для дітей» (2008).
- Першого Всеукраїнського недержавного фестивалю «Неспокій серця» – друге місце в номінації «Поезія» (2010).
- Другого Всеукраїнського недержавного фестивалю «Неспокій серця» – перше місце в номінації «Мала проза» (2011).
- Міжнародної україно-німецької премії ім. О. Гончара (2012).
- Третього Всеукраїнського конкурсу «Літературна надія Дніпра» – перше місце в номінації «Проза» (2017).

Член журі мистецьких конкурсів та фестивалів:

- Другого Всеукраїнського фестивалю для вихованців шкіл-інтернатів (2011).
- Всеукраїнського студентського фестивалю «Сяйво надії» (2011-2013, 2015).
- Всеукраїнського літературного конкурсу «Сад любові та радості» (2014).
- Фестивалю «Пасхальні візерунки» (2015).
- Всеукраїнського недержавного фестивалю «Неспокій серця» (2013, 2017).
- Голова журі Київського обласного фестивалю «Поетичний рушник» (2011, 2012, 2013, 2014 р.р.).

За участь у проектах був занесений до Книги рекордів України:

- Проект «Світло для друга» – Тернопільська область (2009 р.).
- Проект «Небо для вільних» – м. Феодосія (2013 р.).

2. Сприйняття й первинне усвідомлення навчального матеріалу

Слово вчителя. Ви вже розуміли, що наш гість – дуже відома людина в Обухові й за кордоном. Ми з радістю послухаємо нашого шановного гостя.

Пане Геннадію, розкажіть, будь ласка, про себе, про перший вірш, про творчість, про насагу, яку дає рідна обухівська земля.

(Виступ письменника)

Методичний коментар: під час виступу діти ставлять питання письменнику.

Різні теми творів Геннадія Володимировича. Це поезії для дітей і підлітків, про рідну землю, від якої черпає насагу до життя і творчості. Ми над цим попрацюємо. А зараз трохи відпочинемо.

3. Фізкультпауза. Руханка «Сонячний віночок» за посиланням:

<https://www.youtube.com/watch?v=gPclvxqAebQ>

Слово вчителя. Твори письменників-земляків наближають вас, діти, до малої батьківщини, допомагають досягнути глибинну сутність спадщини митців свого краю, дають можливість пишатися тими, хто живе зовсім поруч. Ми розуміємо, що початок розвитку таланту дала рідна Обухівська земля. Творчість нашого гостя – це теж частинка нашої маленької батьківщини.

Ви вже познайомилися з віршами Геннадія Горового, вибрали той, який найбільше сподобався.

Методичний коментар: діти читають поезії Горового.

Осінній вірш

Де й поділось красне літо –

Мжичка сіється крізь сито.

По заюшеному сліду

На підводі жовтень їде.

Поховались мухи сонні –

Холоди перечекати.

Стука дощ по підвіконню,

Змерз і проситься до хати.

А дівча – Маленька Настя,

Відчиня віконце настіж:

– Забігай, – гука дощу. –

Теплим чаєм пригощу!

Весняні гами

Бринять рулади весняної гами –

Птахи співають для моєї мами.

Їй до схід сонця ластівка щебече,

Їй соловей витьохкує під вечір,

Дзвіночок жайвора зринає ввись...

А ген зозуля сива – подивись! –

Присіла на калину біля хати,

Матусі любій щастя накувати.

Бринять рулади весняної гами –

Птахи співають для моєї мами.

Примхливе ведмежатко

Ліг ведмідь в барлозі спати:

Час настав зазимувати.

Ведмежатко заважає –

Спати зовсім не бажає.

Батько став синка повчати:

– Взимку слід ведмедям спати!

Та не слуха ведмежатко,

Що йому говорить татко.

Про синочка й мама дбає,

Колисаночку співає.

Та примхливе ведмежатко

Аж ніяк не хоче спатки –

Із барлогу виглядає,

Тата з мамою питає:

Он звірятка ще гуляють.
Чом же спатки не лягають?

Справжнє диво

Мишка віршики читала
Про морозну заметіль.
В нірці раптом зимно стало –
Вона й вилізла звідтіль.
А надворі – справжнє диво,
Диво поміж всяких див!
У сніги убралась слива,
Вишню іній притрусив.

Тільки холодом не віє,
Морозиська геть нема –
Землю сонечко леліє,
Що ж то за така зима?

Вдарив грім у барабани,
Дощ пустився у танок,
А Веселочка рум'яна
Із краплин сплела вінок.

Пісенька літа

Іди, срібний дощику, поливай
І земельку-матінку напувай.
А ти, красне літечко, – зігривай.
Хай співає весело рідний край.
Я вклонюсь крилатому вітерцю,
Щоб розніс по світу він пісню цю.

Життя – складне й таке просте,
І водночас жорстоке.
То снігом душу замете
В квітучу пору року,
А то розіллється дощем
В зимову стужу люту.
І знову біль. Та де ж той щем,
Солодкий і розкутий?
Небесний крик бузкових пав
Кресав з вогню намисто –
Весняний день із кручі впав
На берег кам'янистий...
Життя – складне й таке просте,
І ні в кого спитати,
Коли ж добро те проросте,
Що сіє кожна мати...

Врунить травневий шал у серці,
Фонтанно грають кольори...
Далекий вересню, не сердься,
Без мене золотом гори.
Мій світ – з весняного сувою,
Тож воду ти не каламуть.
Місток не з'єднує з тобою
Мого життя сучасну суть.

Поетам

Будує час
міцні мости
Із сьогодення
В потойбіччя.

І кожен з нас
По них пройти
Повинен буде
В царство вічне.
Та на землі
Лишиться слід –
Слова поета
На папері,
Мов журавлі
Злетять у світ
І приземляться
В еній ері.

Ходить Правда по землі
У подертих черевиках
Та в дірчастому брилі –
Хто, як хоче, її смика:
Той за коси, той за поли,
Той звалив її додолу.
Але в Правди сила є.
Знов на ноги устає,
Узува свої сандалі
Та й іде по світу далі.
В кожну хату забреде,
Десь притулок та знайде.
Хто не хоче правди знати,
Там не буде гостювати.
Ходить Правда по землі...

Запали багаття, друже,

Щоб зігрілись біля нього
Ті, у кого серце тужить,
Й ті, що збилися з дороги.
Запали багаття, друже,
Щоб тепло відчули люди.
Всі, хто близько і не дуже,
Скинули ланцюг облуди.
Запали багаття, друже,
Так, щоб довго пламеніло
Маяком для небайдужих
Й інші запалить зуміло.

СІМ'Я

Три слони, що тримають мій світ:
Мати, батько і старший брат.
Лиш від них не чекаю зрад,
Лиш вони завжди вкажуть просвіт.
В річці бід і проблем знайдуть брід,
Дахом стануть, як піде град –
Три слони, що тримають мій світ:
Мати, батько і старший брат.
З ними завжди так легко – на зліт,
Легко долі поставить мат.
З ними легше усе встократ,
Я і сам з ними наче граніт.
Три слони, що тримають мій світ.

ДНІПРО

Біжить Дніпро у сині далі,
Йому вклонявсь увесь мій рід,
І не спинити його хід

Ні склу, ні каменю, ні сталі.
Цінніший за усі граалі,
Давніший за найстарший міт,
Біжить Дніпро у сині далі,
Йому вклонявсь увесь мій рід.
Хай пломеніють десь коралі,
Ярить на сонці вічний лід, –
Ревучий свій залишив слід
На головній моїй скрижалі.
Біжить Дніпро у сині далі...

Печать зажури на обличчі,
І зморшки перпендикулярні.
О, пані, Вам таке не личить,
Усміхнені Ви гарні.
Дістаньте з шафи сукню білу,
А ще – зайдіть до перукарні.
Забудьте все, що наболіло,
Усміхнені Ви гарні.
І хай Вам заздрить туга сива,
Що усміхаєтесь щасливо
Навіть у дні чорнильно-хмарні.
Усміхнені Ви гарні.

Пошук

Пітьма і світло, я – між ними.
Вони близькі, та є чужими.
Мов у бджолиному рою,
Шукаю істину свою.
Заполонили мені серце

То день, то ніч – як мед із перцем.

А поміж ними я стою,

Шукаю істину свою.

І сум, і радість завжди поруч:

Ліворуч хтось, а хтось праворуч.

На перехресті я стою,

Шукаю істину свою...

4. Узагальнення й систематизація знань, застосування їх у різних ситуаціях, наближених до життєвих

Слово вчителя. Шукаю істину свою.. Вірш «Пошук» чи не найглибше розкриває світ поета. Адже ми розуміємо, що в Геннадія Володимировича інший погляд на світ, через дотик, через очі матері Олени Гаврилівни та батька Володимира Петровича. Ми заглибилися у творчий світ поета. Які ж мотиви творчості можна виокремити?

Методичний коментар: *учні називають основні мотиви творчості (любов до рідного краю; шанобливе ставлення до природи; до рідних батьків; сім'я, кохання; філософія життя; про старість).*

Ми захоплюємося людьми, які вміють долати труднощі, які не бідкаються й не скиглять, навпаки, ставлять собі мету й наполегливо працюють, аби її досягти. Розкажіть, будь ласка, про проекти, що увійшли до Книги рекордів України.

Методичний коментар: *У 2009 році брав участь в проекті Першого національного радіо «Світло для друга», в рамках якого група тотально незрячих українців провела у супроводі професійних спелеологів майже добу в печерах «Млиники» Чортківського району Тернопільської області.*

Учасники пройшли кількогадинними маршрутами. При цьому наші зрячі колеги вимкнули свої ліхтарі, аби урівнятись у фізичних можливостях. То був унікальний проект. Ніхто у світі до нас на подібне не відважувався. Учасники проекту були занесені до Книги рекордів України. Можна було б і на Книгу рекордів Гіннеса подаватися, але стали на заваді суто технічні проблеми.

У 2013 році брав участь в проекті «Небо для вільних» (Крим), у рамках якого в складі команди із восьми незрячих українців здійснив парашутний стрибок з

приземленням у відкрите море. Усі учасники проекту також були занесені до Книги рекордів України.

Слово вчителя. Із розповіді ми дізналися, що книга «Шкільна брама» (2016) – це остання друкована рельєфно-крапковим шрифтом Брайля для незрячих дітей за державної програми «Українська книга – 2016».

(Геннадій Горовий презентує книгу «Шкільна брама»)

Є в поета Горового твори про найріднішу людину, яка стала у житті його підтримкою, його очима. Це мама Олена Гаврилівна. Для неї і для всіх матерів Геннадій написав вірш «Мама». А композитор Роман Черепаха написав музику до нього. Послухайте цю хвилюючу пісню.

(Звучить пісня «Мама»)

Наша зустріч добігла кінця. Це була зустріч з талановитою людиною нашого краю, з людиною, що живе серед нас і пише про те, що ми бачимо щодня, відчуваємо. Це поезія життя. Щиро дякуємо вам, Геннадію Володимировичу, за цікаві розповіді, за Вашу творчість. Нехай доля дарує радість творчого натхнення і життєвих перемог.

5. Повідомлення домашнього завдання та інструктаж щодо його виконання

Виконати проект «Образи рідного краю у творчості поетів-земляків».

IV. Рефлексивно-оцінюючий

1. Підбиття підсумків уроку

Вправа «Незакінчене речення»

- Інформація про життя та творчість Геннадія Горового є...
- Мене найбільше вразило...
- Творчість Геннадія Горового для нас, читачів, є...

2. Цінування, оцінювання

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Геннадій Горовий – поет, прозаїк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrainka.org.ua/hennadiy-horovyi>
2. Горовий Геннадій Володимирович // Вікіпедія – вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

3. Геннадій Горовий: Я завдячую своїми успіхами батькам [Електронний ресурс].
– Режим доступу:
<http://bukvoid.com.ua/events/interview/2019/03/02/003323.html>